

به نام خدا

توت‌فرنگی گیاهی است از خانواده رز. اگر دقت کرده باشید گل‌هایش شبیه گل نسترن است. در گذشته‌های دور انواع وحشی و جنگلی آن استفاده دارویی داشت و حدود ۶۰۰ سال پیش در کشورهای مختلفی کشت و کار آن در مزارع شروع شد.

به گزارش [اقتصادآنلاین](#) به نقل از جام جم، در دوره قاجار هم علی‌اصغر خان اتابک پس از سفر به فرانسه اولین رقم [توت‌فرنگی](#) تجاری و اصلاح‌شده را با خودش به ایران آورد که به رقم اتابکی معروف شد. اکنون این محصول در بیشتر مناطق کشور در گلخانه‌ها کشت می‌شود و البته بیشترین سطح زیرکشت توت‌فرنگی را نیز استان‌های کردستان، مازندران و گلستان دارند.

شرایط کشت و کار:

توت‌فرنگی گیاهی حساس به دمای بالاست و در این شرایط با کاهش عملکرد روبه‌رو می‌شود. اما تکنیک‌هایی وجود دارد که به وسیله آنها می‌توان توت‌فرنگی را در مناطق گرم‌تر و به صورت خارج از فصل پرورش داد. یکی از این روش‌ها استفاده از ترکیباتی است (مانند نیترات پتاسیم و روغن ولک) که جایگزین بخشی از نیاز گیاه به دمای پایین برای تولید گل و میوه می‌شود. به این منظور می‌توان گیاهچه‌های کوچک توت‌فرنگی را که به اصطلاح بوته‌های دختری خوانده می‌شوند، در زمستان در مناطقی مانند کردستان یا استان‌های شمالی ایران از بوته‌های مادری جدا کرد و سپس به مناطق گرم‌تر مثل استان‌های جنوبی منتقل کرد و پس از تیمار با این ترکیبات که ضرری هم برای سلامت آدمی یا طبیعت ندارند در مزرعه و در شرایط گرم‌تر کاشت و به صورت خارج از فصل اقدام به تولید کرد که سود اقتصادی بالایی هم در این فرآیند حاصل می‌شود. همچنین می‌توان بوته‌های دختری توت‌فرنگی را برای مدتی (تا یک ماه) در سردخانه نگهداری و سپس کشت کرد. راه دیگر کشت خارج فصل در مناطق گرم‌تر استفاده از ساختارهای باغبانی مثل گلخانه است. بزرگ‌ترین تولیدکننده توت‌فرنگی در آسیا، کره جنوبی است که تقریباً تمام تولید توت‌فرنگی خود را در گلخانه پرورش می‌دهد. در شرایط کنترل‌شده گلخانه، تمام عوامل تولید را به دلخواه می‌توان

تغییر داد و بنابراین مسائلی مثل تجمع کود و آلودگی کمتر ایجاد می‌شود، همچنین عملکرد مصرف آب که از مشکلات عمومی و غالب کشاورزی کشور است به‌صورت قابل توجهی افزایش می‌یابد. نتیجه اینکه توت فرنگی تولیدی می‌تواند سالم‌تر باشد. عملکرد پایین و تلفات زیاد از مشکلات تولید توت فرنگی در کشورمان است، عدم استفاده از تکنولوژی روز و مدیریت ضعیف پس از برداشت این میوه که فسادپذیری بالایی دارد از دلایل این مشکلات است. استفاده از سیستم‌های برداشت مکانیزه، سیستم‌های کشت جدیدتر، استفاده از بسته‌بندی‌های مناسب برای جابه‌جایی و ماشین‌های حمل مخصوص این محصول می‌تواند تا حدودی کمک‌کننده باشد. اهمیت توجه به یکنواختی تولید با نگاهی به اطلاعات فنی و تقویم زمانی برداشت محصول در استان‌های تولیدکننده توت فرنگی مشخص می‌شود که بیشترین میزان تولید و عرضه توت فرنگی در ماه‌های اردیبهشت و خرداد رخ می‌دهد و در فاصله ماه‌های مرداد تا پایان دی میزان تولید به کمترین میزان خود می‌رسد. در فاصله اردیبهشت تا پایان خرداد یا اواسط تیر اوج عرضه محصول توت فرنگی به بازار وجود دارد که سبب کاهش قیمت و مسلماً سود تولیدکنندگان می‌شود و از طرف دیگر در ماه‌های مرداد تا پایان دی به دلیل کمبود تولید و پیشی گرفتن تقاضا بر عرضه مصرف قیمت توت فرنگی افزایش قابل توجهی می‌یابد (گاهی تا چهار برابر). بنابراین ضروری به نظر می‌رسد که با مدیریت دقیق تولید این محصول یکنواخت شود و با توجه به برنامه‌ریزی‌های انجام شده برای گسترش سطح زیرکشت گلخانه‌ای در برنامه توسعه ششم، توت فرنگی از محصولاتی است که می‌تواند جایگاه ویژه‌ای برای خود باز کند. به هر حال توت فرنگی میوه‌ای با سودآوری بالای اقتصادی است که با برنامه‌ریزی صحیح برای تولید و صادرات آن می‌توان منابع خوب ارزی را به کشور وارد کرد.

توت فرنگی از اولین نوبرانه‌های بهار است که حالا با توسعه کشت‌های گلخانه‌ای در تمام فصول قابل کشت است. قدرت رشد سریع و قیمت بالای آن دلایل کافی برای کاشت خانگی این محصول است. گرچه هر که زمینش بیش توت فرنگی‌اش بیشتر، اما اگر هم باغ و باغچه ندارید، بهتر است خودتان را از تجربه کاشت آن محروم نکنید. کاشت در گلدان، ظروف کاشت و حتی سبدهای پلاستیکی میوه، روش‌های جایگزین برای عملی کردن این ایده است.

11 نکته برای کاشت مستقیم نشا

نشای توت‌فرنگی را می‌توانید از فروشگاه‌های گل و گیاه خریداری کنید یا اگر کسی از نزدیکان‌تان در باغ یا باغچه‌اش این نشا را دارد، می‌توانید از آن قلمه بزنید. ظاهر نشا از سلامت آن خبر می‌دهد و باید دقت داشته‌باشید برگ‌های نشا سوخته و قهوه‌ای نباشد. یک راه دیگر برای اطمینان از سلامت نشا، رنگ ریشه است. ریشه‌ها هر چه سفیدتر باشد، نشا سالم‌تر است.

هر ظرفی را به عنوان گلدان می‌توانید انتخاب کنید به شرطی که ته آن سوراخ زهکش داشته‌باشد تا آب بتواند از آن خارج شود. هر چه گلدان شما بزرگ‌تر باشد، محصول بیشتری در آن تولید می‌شود. پس در گلدان‌هایی که دهانه‌ای گرد دارند، بهتر است قطر دهانه در حدود 50 سانتی‌متر و در گلدان‌های مربع و مستطیل هم طول و عرض آنها در همین حد باشد. درست است ریشه‌های توت‌فرنگی رشد عمقی زیادی ندارند، اما به‌علت پراکندگی زیادشان، بهتر است به قدر کافی فضای رشد برای آنها فراهم کنید.

دوسوم گلدان را با خاک پر کنید. اما چه خاکی؟ برای تهیه خاک ایده‌آل برای کشت توت‌فرنگی 60 درصد کوکوپیت - پرلیت به اضافه 40 درصد کمپوست یا نصف خاک معمولی به علاوه 10 درصد شن و 40 درصد کمپوست را با هم مخلوط کنید و در گلدان بریزید. اما اگر هیچ‌کدام از اینها را نداشتید، سراغ خاک باغچه یا همین خاک معمولی بروید.

بعضی‌ها قبل از کاشت تا حد سیراب شدن در خاک گلدان آب می‌ریزند. بعد پشته‌ای روی خاک درست می‌کنند. یعنی در یک ردیف خاک را حدود دو تا سه سانتی‌متر بالا می‌آورند و نشاها را روی پشته می‌کارند. اما روش مرسوم، کاشت روی سطح خاک است.

اگر نشا را از گلفروشی خریده‌اید، آن را به آرامی از گلدان کوچکش خارج کنید. برای این کار باید گلدان را وارونه کنید و با زدن چند ضربه به ته آن، نشا را از گلدان خارج کنید. هنگام انجام این کار، حتما مراقب ریشه‌های گیاه باشید.

توت‌فرنگی گیاه آب‌دوستی است. بعضی افراد قبل از کاشت، ریشه‌های آن را یک ساعت در آب می‌گذارند تا به اندازه کافی آب جذب کند و بعد اقدام به کاشت آن می‌کنند. انجام این مرحله اختیاری است و حذف آن به کاشت شما لطمه‌ای وارد نمی‌کند.

به نسبت مساحت گلدان، با انگشت خود یک یا چند سوراخ در خاک آن ایجاد کنید و نشا را در آن بکارید. فاصله بین دو نشا از هم باید چهار انگشت تا یک‌و‌جوب باشد. حواستان باشد قسمت طوقه گیاه زیر خاک نرود. طوقه همان جایی است که ساقه گیاه از آن خارج می‌شود. چون در صورت دفن شدن، احتمال خفگی و پوسیدگی آن زیاد است. بعد از کاشت، اطراف گیاه را کمی با دست فشار دهید تا نشا خوب مستقر شود. اگر گلدان سرخالی است، آن را با خاک پر کنید.

نکته: بوته توت‌فرنگی رشد سریعی دارد و تا نیم متر و حتی بیشتر در اطراف خود شاخ و برگ می‌گستراند؛ پس بهتر است در هر گلدان یک بوته بکارید.

حالا نوبت آبیاری است. با آبپاش یا با فشار کم آب این کار را انجام دهید. اگر آبپاش ندارید، در یک بطری آب را سوراخ‌سوراخ کنید تا جای آن را برایتان پر کند. آبیاری آرام به نفع ریشه گیاه تازه کاشته شده‌است؛ زیرا باعث می‌شود خاک اطراف گیاه زیاد جابه‌جا نشود.

بعد از این مرحله، آبیاری به‌موقع توت‌فرنگی مهم‌ترین اقدام برای مراقبت از آن محسوب می‌شود. در هوای گرم و خشک نیاز روزانه به آبیاری بیشتر است. هرچه توت‌فرنگی بزرگ‌تر شود، دفعات آبیاری هم بیشتر می‌شود. بیشترین نیاز آبیاری در مرحله میوه‌دهی است. اگر آبیاری کم باشد، میوه‌ها کوچک می‌مانند.

نکته: شما می‌توانید سطح خاک را با کاه یا خاکاره بپوشانید. این کار دو حسن دارد: حفظ رطوبت خاک و تماس میوه‌ها با سطح خاک و سالم ماندن آن.

توت‌فرنگی دوستدار محیط پرنور است. پس اگر گلدان در فضای منزل است، آن را پشت پنجره‌ای نورگیر بگذارید، چون توت‌فرنگی برای میوه‌دهی بیشتر نیاز دارد که روزانه 8-6 ساعت نور دریافت کند. توجه داشته‌باشید گلدان‌ها را بچرخانید تا آفتاب به همه قسمت‌های گیاه برسد و میوه‌دهی‌اش یکنواخت باشد.

ساقه‌های توت‌فرنگی رونده است؛ یعنی روی این ساقه‌ها گیاه‌های جدیدی تولید می‌شود. بنابراین می‌توان انتهای ساقه را در خاک گذاشت تا به‌عنوان گیاه جدید و مستقل به رشد خود ادامه دهد.

کاشت بذر در گلدان

برای جدا کردن بذر توت‌فرنگی به چند روش می‌توانید اقدام کنید. اول این که با خلال دندان دانه‌های روی میوه را جدا کنید. یا این که با چاقو برش‌های نازکی روی سطح میوه بزنید تا بذر به همراه مقداری از گوشت میوه جدا شود. سپس باید آنها را در یک ظرف بگذارید. دانه‌ها را دو روز در یک محیط خنک بگذارید تا خشک شوند.

نکته: مهم‌ترین برتری این روش نسبت به روش کاشت مستقیم نشاء این است که نشای حاصل از دانه، زودتر از نشاهای آماده در فضای گلدان سازگار می‌شود.

یک ظرف یک‌بارمصرف دردار بیاورید. ته ظرف دو سه سوراخ و روی در ظرف سوراخ‌های بیشتری ایجاد کنید تا هوا درون ظرف جریان داشته‌باشد و دانه‌ها کپک نزنند.

خاک مخصوص سبزیجات را در ظرف بریزید و دانه‌ها را روی آن بپاشید. بعد یک لایه نازک خاک روی دانه‌ها بریزید و آن را آبیاری کنید. بعضی‌ها روی خاک را سوراخ می‌کنند و هر سه دانه را در یک سوراخ می‌کارند. این روش کمی زمانبر است.

در ظرف را ببندید و آن را در محیط گرم و پرنور قرار دهید تا زودتر جوانه بزند. توجه داشته‌باشید اگر این کار را در زمستان انجام می‌دهید، باید ظرف را کنار وسایل گرمایشی قرار دهید. بستن در ظرف برای حفظ رطوبت محیط کاشت و جوانه‌زنی سریع‌تر لازم است. البته اگر ظرف کاشت دردار نبود، می‌توانید روی آن یک نایلون شفاف بکشید و روی نایلون چند سوراخ برای تهویه هوا ایجاد کنید. بعد از جوانه زدن بذر نایلون را بردارید. طول دوره جوانه‌زنی دو تا سه هفته است.

هر زمان سطح خاک خشک شد، روی آن آب اسپری کنید. درست است توت‌فرنگی آب‌دوست است، اما آبیاری شما نباید به حدی باشد که خاک آن غرقاب شود.

وقتی دانه‌ها جوانه زدند و چهار تا پنج برگ درآوردند، آنها را به گلدان یا ظرف اصلی کاشت انتقال دهید. خاک این گلدان می‌تواند مخلوطی از خاک برگ، خاک باغچه یا کود دامی پوسیده باشد. در این روش هم فاصله کاشت نشاها مثل روش قبل است. در این فاصله نشاهای ضعیف‌تر را بچینید تا بقیه نشاها رشد بیشتری داشته باشند.

توجه داشته باشید آبیاری زیاد، نور کم و خاک ضعیف باعث ایجاد تاخیر یا گل ندادن گیاه می‌شود.

نکاتی درباره برداشت توت‌فرنگی

اگر می‌خواهید زمان میوه‌دهی را دو تا سه هفته طولانی‌تر کنید، اواخر زمستان با یک پوشش تیره رنگ روی بوته‌ها را بپوشانید.

اگر دیدید دور تا دور توت‌فرنگی قرمز شده است، یکی دو روز دیگر به میوه اجازه دهید آبدار و خوشمزه‌تر شود و بعد آن را بچینید.

اگر توت‌فرنگی در معرض سرما قرار بگیرد، بهار سال بعد میوه‌هایش خوش طعم‌تر خواهد بود. اما سوال اینجاست در مناطق خیلی سرد که امکان یخ‌زدگی گیاه وجود دارد، چه باید کرد؟ در این شرایط بهتر است گلدان‌ها را به مکان‌های سرپوشیده مثل پارکینگ و انباری که گرم هم نباشند انتقال دهید.

چه زمانی توت‌فرنگی بکاریم؟

توت‌فرنگی را هم می‌توان بهار کاشت و هم در پاییز. اگر این گیاه را در فصل پاییز بکاریم، تابستان سال بعد محصول می‌دهد. اما در صورت کاشت آن در بهار و قبل از بیدار شدن از خواب زمستانه، چند هفته بعد گل می‌دهد. البته این گل‌ها را باید هرس کرد تا گل‌های بهتر و در نتیجه میوه‌های درشت‌تری بدهد. این بوته‌ها در بهار سال بعد گل می‌دهند و تابستان می‌توان محصول‌شان را برداشت کرد.

توت‌فرنگی ارقام مختلفی دارد که بر اساس طول روز گل می‌دهند. ارقام چهار فصل به روزهای بلند یا کوتاه حساس نیستند و حتی دمای هوا هم خیلی بر آنها تأثیر ندارد. اما ارقام بهاره را باید در روزهای کوتاه که هوا خنک‌تر است کاشت تا میوه‌دهی بهتری داشته‌باشد. علاوه بر این دو نکته برای ضد حمله به آفات توت‌فرنگی را باید در نظر گرفت. اول این که اگر گلدان توت‌فرنگی‌تان در بالکن است، برای جلوگیری از حمله پرندگان آن را با توری بپوشانید. دیگر این که اگر توت‌فرنگی را در باغچه کاشته‌اید برای جلوگیری از ورود حلزون، پای گیاه سنگ‌ریزه یا پوست تخم مرغ بریزید.